

kommet op paa saa uhyre store Udgifter, at det vil være umuligt at opretholde dem i samme Omfang i Fremtiden. Jeg erindrer jo, at det ærede Medlem Hr. Ove Rode nævnte Spørgsmaalet med Hensyn til Invalidere her og mente, at her kunde og burde vi gaa til en Nyordning; og Spørgsmaalet om en Revision af Aldersrenteloven vil naturligvis ogsaa blive inddraget under de Overvejelser, her maa komme.

Man har sagt fra anden Side, at vi f. Eks. ikke vilde røre ved Bevillingerne til Landbruget eller til Militæruddgifterne. Det er ikke rigtigt; vi har udtrykkelig sagt, at Overvejelserne i Henseende til at naa til mindre Udgifter skal omfatte *alle* Omraader, naturligvis ogsaa Forsvarslovene. Vi vil paa dette Omraade indenfor den Ramme, som nu er givet, medvirke til at opnaa ikke uvæsentlige Beparelser. Forholdet er jo det, at vi herhjemme først af alle Lande er gaaet til en Indskrænkning af Udgifterne; og vi vil prøve paa, hvor vidt vi kan komme indenfor den nuværende Ordningens Rammer. Samtidig hilser vi naturligvis med Tilfredshed alle Bestræbelser Folkene imellem for at naa til, at Voldgiftstanken kan vinde mere og mere Raaderum, saa at vi kan gaa til en følelig Nedrustning i Plan med, hvad der kan ske ogsaa andetsteds. Jeg tror ogsaa, det vil være klogt, at man, naar man i al Almindelighed giver Tanken om mindre offentlige Udgifter Tilslutning, men ikke holder af selv at være med, fra forskellige Sider overvejer, hvad det koster os, hvis vi skal fortsætte med de Tilstande, vi nu er inde i, om det ikke vil være billigst, om jeg saa maa sige, at tage det første Svirp, det er som Regel det billigste.

I disse Overvejelser med Hensyn til at komme nedad med de offentlige Udgifter kan vi jo heller ikke se bort fra de særlige Vanskeligheder, man har ude i Kommunerne. Man hører meget ofte Udtalelser i Retning af, at det er ikke værst med Statsskatterne, det er de kommunale Skatter, Skatterne i By-, Sogne- og Amtskommuner, der særlig trykker, og jeg mener ogsaa, vi bør søge at finde Vej til at lette Kommunerne de meget store Udgifter, de nu har. Det kan gøres paa flere Maader, vi skal ikke her anvende enkelte Udveje, jeg tror, vi kan anvise flere Udveje, vi kan f. Eks. ved vor Skattepolitik tage visse Hensyn til Kommunerne — Venstre har i øvrigt allerede gjort det, idet vi har modsat os en Forøgelse af Ejendomsskatterne til Staten, og vi gennemførte i sin Tid en Omordning i Indkomst- og Formueskatten, der betød en

følelig Lettelse for de mindre Indkomster og Middelindkomsterne. I Almindelighed kan vi sige, at vi skal passe paa, at Staten ikke forlods i for høj Grad udnytter de Skattekloder, Kommunerne fortrinsvis eller alene er henvist til at øse af; det Hensyn kan vi meget vel tage ogsaa under de nuværende Forhold, thi naar vi har faaet de offentlige Udgifter ned og følgelig kan gaa til Lettelse af Skattetrykket, saa stilles det Spørgsmaal: Hvor skal vi saa begynde?; og dér mener jeg ganske afgjort, at vi ikke skal begynde med at skære Luksusskatterne væk. Det er ikke rigtigt, som det er sagt fra anden Side, at Venstre er imod al indirekte Beskatning. Venstre har selvfølgelig altid, ogsaa programmæssigt, lagt afgørende Vægt paa, om det drejede sig om Beskatning af Befolkningens nødtørftige Forbrug eller af Luksusforbrug, og dér maa vi huske, at Kommunerne ikke har Adgang til at tage nogen Indtægt ind ad den Vej. Jeg skulde derfor mene, det vilde være rimeligt her at tage et Hensyn, og dér vil vi for vort Vedkommende, som sagt, meget gerne ogsaa af Hensyn til Kommunerne gaa til en Lempelse af de personlige Skatter baade paa Indkomst og Formue i det Omfang, det nu vil blive muliggjort ved den Politik, der kan gennemføres. Det var een Side af Sagen; vi kan, som der blev peget paa i Dagsordenen i Marts, overføre visse Afgifter til Kommunerne, vi kan revidere Udgiftslove, som binder Kommunerne, Kommunerne har meget ringe Dispositionsfrihed i Retning af, hvor store deres Udgifter skal være. Endelig kan man, som det ogsaa er peget paa, komme ind paa den Tanke, at Staten tager en større Kvotadel af visse Udgifter, der flyder af bestaaende Love; jeg vil dog her sige, at man maa være noget forsigtig, det maa dreje sig om faste Udgifter, i al Almindelighed vil det ikke være god Politik, at een Institution bevilger Pengene og en anden betaler dem.

Det var den ene Side, den offentlige Økonomi. Med Hensyn til den anden og ikke mindre væsentlige Side, selve Erhvervs livet, har vi fra Venstres Side her gentagende peget paa, at det er begrænset, hvad man kan gøre fra Statsmagts Side. Vi advarer mod den Overtro, at Staten skulde eller kunde ordne vore Erhvervsforhold herhjemme. Med Hensyn til Erhvervs situationen ligger Sagen, om jeg saa maa sige, i en Nøddeskal, i de to Ting: Hvad skal være Grundlaget for vort Erhvervsliv herhjemme? Skal det være Tarif- og Organisationsaftaler eller Verdenskonjunkturerne? Socialdemo-